

OCENA

całości kształtu dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, współpracy międzynarodowej i dorobku naukowo-badawczego dr inż. Joanny Kowalkowskiej oraz Jej osiągnięcia naukowego pt. „Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia”, będącego podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie: nauk rolniczych, w dyscyplinie: technologia żywności i żywienia

Podstawą formalną niniejszej oceny jest Uchwała Nr 4/2024 Rady Naukowej Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 07 lutego 2024 roku o powołaniu Komisji Habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia wszczętego na wniosek **dr inż. Joanny Kowalkowskiej** oraz pismo Pana dr hab. inż. Michała Smoczyńskiego, prof. UWM Sekretarza Komisji Habilitacyjnej, pracownika Katedry Mleczarstwa i Zarządzania Jakością, Wydziału Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, gdzie prowadzone jest postępowanie habilitacyjne.

Ocenę przygotowano na podstawie otrzymanych materiałów dotyczących Kandydata:

- Autoreferatu;
- wykazu osiągnięć naukowych;
- kopii publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego na stopień doktora habilitowanego;
- oświadczeń współautorów;
- oraz potwierdzeń uczestnictwa w stażach naukowych.

1. Informacje ogólne i przebieg pracy zawodowej Kandydata

Dr inż. Joanna Kowalkowska tytuł inżyniera technologii żywności i żywienia człowieka w zakresie żywienia człowieka uzyskała na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, na Wydziale Nauki o Żywności w 2009 r. na podstawie pracy pt. „Nadwaga i otyłość wśród młodzieży akademickiej a spożycie warzyw i owoców”. W 2011 r. na podstawie pracy pt. „Porównanie oceny sposobu żywienia studentek metodą częstotliwości spożycia żywności i metodą bieżącego notowania uzyskała tytuł magistra inżyniera technologii żywności i żywienia człowieka w zakresie żywienia człowieka. Promotorem obu prac była Pani prof. dr hab. Lidia Wądołowska.

W 2012 r. Kandydatka podjęła pracę w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie do 2017 roku pracowała na stanowisku asystenta.

Pracę doktorską pod tytułem „Badanie współzależności między postawami dziewcząt i młodych kobiet wobec żywności, żywienia i zdrowia oraz spożyciem pokarmowych źródeł węglowodanów” obroniła z wyróżnieniem w 2017 r. uzyskując stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia, specjalności: żywienie człowieka, epidemiologia żywieniowa, dietetyka nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Promotorem rozprawy była Pani prof. dr hab. Lidia Wądołowska.

We wrześniu 2017 r. Habilitantka została zatrudniona w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie na stanowisku adiunkta pracuje aż do dziś.

Była wykonawcą w ogólnopolskim projekcie badawczym GEBaHEalth oraz uczestniczyła w trzech edycjach ogólnopolskiego projektu badawczo-edukacyjnego „ABC Zdrowego Żywienia”, które były realizowane we współpracy z licznymi krajowymi instytucjami naukowymi.

2. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

2.1 Osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne

Habilitantka od momentu zatrudnienia na stanowiskach badawczo-dydaktycznych w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauki o Żywności UWM w Olsztynie prowadziła ćwiczenia oraz wykłady, zarówno w języku polskim, jak i angielskim. W trakcie swojej pracy Habilitantka prowadziła zajęcia z 11 przedmiotów w ramach łącznie 6 kierunków studiów. Były to zajęcia z szeroko pojętej nauki o żywieniu człowieka zdrowego i chorego, od kursów dotyczących Podstaw żywienia człowieka czy dietetyki, poprzez Profilaktykę żywieniową czy Współczesne trendy w dietoterapii.. W latach 2020-2023 ćwiczenia z przedmiotu „Basics of nutrition” prowadziła w języku angielskim.

Jest autorką treści kształcenia oraz koordynatorką dwóch przedmiotów na II stopniu kształcenia, tj. Etnodietetyka i etnografia żywienia na kierunku Technologia żywności i żywienie człowieka, Wydziału Nauki o Żywności oraz Dietetyka w stanach fizjologicznych na kierunku Dietetyka, Szkoły Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UWM w Olsztynie. W czasie swojej pracy zawodowej była promotorem siedmiu prac licencjackich studentów kierunku Dietetyka, Szkoły Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UWM w Olsztynie.

W 2016 i 2017 r. prowadziła kilkudniowe warsztaty w ramach dwóch edycji „Letniej szkoły opracowania danych żywieniowych z FFQ”, której organizatorem była Pani prof. dr hab. Lidia Wądołowska z Wydziału Nauki o Żywności UWM w Olsztynie. Szkolenie dotyczyło metodologii badań żywieniowych i sposobów opracowania danych z kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności (ang. Food Frequency Questionnaire, FFQ). W kolejnych latach udzielała konsultacji dotyczących walidacji i/lub opracowania danych uzyskanych z kwestionariuszy FFQ (m.in. KomPAN®, 62-itemFFQ-6®) badaczom z innych ośrodków naukowych, np. Instytutu Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (podziękowanie w publikacji: Cieśla i in. 2022, DOI: 10.3390/nu14224893), Instytutu Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Na podstawie dokumentacji nie można stwierdzić, ile wynosiła rocznie sumaryczna ilość godzin, czy oprócz przedmiotów realizowanych w ramach pensum dydaktycznego Habilitantka prowadziła również zajęcia w ramach godzin ponadwymiarowych.

Habilitantka wielokrotnie uczestniczyła w kursach, szkoleniach oraz warsztatach i konferencjach o charakterze szkoleniowym podnoszących kompetencje naukowe i dydaktyczne.

Uczestniczenie w kursach i szkoleniach takich jak: MS Excell (na różnych poziomach zaawansowania) czy kursie pedagogicznym umożliwiło podniesienie umiejętności obsługi programów oraz pozwoliło na zapoznanie się Habilitantki z nowymi metodami nauczania.

Pani dr inż. Joanna Kowalkowska udzielała się również w pracach organizacyjnych na Wydziale. Ważnym elementem działalności organizacyjnej Habilitantki jest Jej udział (w latach 2012-2015) w realizacji projektu „Budowa, modernizacja i wyposażenie Centrum Gastronomii z Dietetyką i Biooceną Żywności Wydziału Nauki o Żywności Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie”. Była również opiekunem pracowni edukacji żywieniowej (lata 2013-2015), a od 2015 r. jest opiekunem pracowni badań densytometrycznych i składu ciała. Przez rok, w charakterze członka, uczestniczyła w pracach Wydziałowej Komisji Oceniającej Nauczycieli Akademickich (2014-2015), a następnie w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Podwyżek (2017-2018) oraz Zespołu ds. Modyfikacji Programu Studiów kierunku Dietetyka Szkoły Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UWM w Olsztynie dla poziomu studiów I stopnia o profilu praktycznym (2022-2023). Od 2019 r. roku Habilitantka jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Żywieniowych (PTNŻ), Oddział Olsztyńsko-Gdański. Od 2021 r. jest także członkiem Topical Advisory Panel w czasopiśmie Nutrients (IF = 5,9). W 2022 r. oraz 2023 r. była członkiem Rady Naukowej Narodowego Testu Żywienia Polaków, serwis zdrowotny Medonet.

Z dokumentacji nie wynika czy Habilitantka jest członkiem jakiegokolwiek Międzynarodowego Towarzystwa. Również brak jest informacji czy Habilitantka jest członkiem jakiejś Rady powołanej i działającej na terenie uczelni. Nie ma również informacji czy Kandydatka jest zaliczana do minimum kadrowego.

2.2 Osiągnięcia popularyzatorskie

Do osiągnięć dr inż. Joanny Kowalkowskiej w zakresie popularyzacji nauki zaliczyć należy przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodzieży i osób starszych w ramach ogólnopolskiego projektu „ABC Zdrowego Żywienia” realizowanego w latach 2014-2018 (3 edycje). Dla młodzieży realizowano warsztaty edukacyjne z bloku dietetycznego (I edycja projektu), żywieniowo-dietetycznego oraz higieniczno-kulinarnego (II edycja projektu) oraz dotyczące oceny zwyczajów żywieniowych i pomiarów antropometrycznych (III edycja projektu), zaś dla osób starszych przeprowadzono zajęcia edukacyjne z bloku dietetycznego (podczas I edycji projektu). W projekcie Habilitantka prowadziła szeroko zakrojone działania edukacyjne, w tym wsparcie dietetyczne.

W ostatnim czasie dr inż. Joanna Kowalkowska uczestniczyła w przeprowadzeniu zajęć pt. „Właściwe żywienie – drogą do zdrowia” dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 im. Bogdana Chełmickiego w Rypinie w ramach projektu „Nowe umiejętności uczniów drogą do sukcesu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (2023 r.). Brała również udział w akcji promocyjnej pt. "Zdrowe i bezpieczne wakacje" organizowanej przez Warmińsko-Mazurski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (2023 r.).

2.3 Współpraca międzynarodowa

Pani dr inż. Joanna Kowalkowska deklaruje w przedstawionym Autoreferacie, że współpracuje z instytucjami naukowymi i innymi uczelniami krajowymi i zagranicznymi. Wydaje się, że zakres prowadzonych w ramach tej współpracy badań istotnie przyczynił się do ukształtowania Jej zainteresowań naukowych. Z dokumentacji jednoznacznie wynika, że ta współpraca zaowocowała bowiem kilkoma publikacjami. Współpraca międzynarodowa jest potwierdzona oświadczeniami. Habilitantka odbyła w ramach program Erasmus dwa naukowe staże zagraniczne w Faculty of Nutrition and Food Sciences, University of Porto (Portugalia). W 2014 r. odbyła 3,5-miesięczny staż naukowy, którego efektem była praca opublikowana w czasopiśmie British Journal of Nutrition (IF = 3,706). W 2016 r. odbyła drugi, tym razem 3-miesięczny staż naukowy, którego naukowym efektem była praca opublikowana w czasopiśmie British Food Journal (IF = 1,717). Efektem nawiązanej współpracy z badaczami z Faculty of Nutrition and Food Sciences, University of Porto (Portugalia) był wspólny artykuł opublikowany w 2021 r. w czasopiśmie Nutrients (IF = 6,706) oraz zaproszenie (w 2023 r.) do międzynarodowego zespołu realizującego badanie, prowadzone w trzech europejskich krajach (Portugalia, Polsce i Włoszech), dotyczące wielokulturowej adaptacji narzędzia służącego do oceny zachowań żywieniowych osób dorosłych.

Biorąc pod uwagę ten obszar działalności Habilitantki pozytywnie oceniam aktywność, zarówno w zakresie dydaktyki, jak i działań organizacyjnych na rzecz społeczności akademickiej. Należy stwierdzić, że Pani dr inż. Joanna Kowalkowska wykazuje również aktywność w zakresie popularyzacji nauki. Aktywność w zakresie współpracy międzynarodowej jest niewielka.

Mimo powyższych uwag uważam osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzatorskie Pani dr inż. Joanny Kowalkowskiej za wystarczające dla osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. Zwracam jednak uwagę na brak długoterminowego stażu/wyjazdu zagranicznego.

3. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych

3.1 Formalna analiza dorobku publikacyjnego naukowo-badawczego z wyłączeniem osiągnięcia naukowego będącego podstawą wystąpienia o stopień doktora habilitowanego

Dorobek naukowy dr inż. Joanny Kowalkowskiej obejmuje w szczególności 86 prac, w tym 20 publikacji w czasopismach z Thomson Reuters Master Journal List, 7 w czasopismach nieposiadających współczynnik wpływu IF, 1 monografię naukową, 1 rozdział w monografii. Większość artykułów uwzględnionych w bazie JCR (14) ukazało się po obronie doktoratu. Należy zaznaczyć, że w 2 pracach opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora oraz 3 pracach po obronie doktoratu dr inż. Joanna Kowalkowska jest pierwszym autorem. Pięciokrotnie pełniła funkcję autora korespondencyjnego. Wartość dorobku dr inż. Joanny Kowalkowskiej określona zgodnie z kryteriami MEiN opublikowanymi w komunikatach w sprawie wykazu czasopism naukowych wynosi 1466 pkt. Impact factor wynosi 69,286. Kandydatka deklaruje, że prace zacytowano według bazy Web of Science 422, a bez autocytowań 373 razy, a indeks Hirscha wynosi 12. Wśród renomowanych czasopism, w których ukazały się prace Habilitantki należy wymienić m.in. *British Journal of Nutrition*, *BMC Public Health*, *Nutrition Journal*. Jednak zastanawiający jest fakt, że 11 publikacji (co stanowi 55%) Autorka opublikowała w czasopiśmie *Nutrients*. W swojej dotychczasowej karierze Habilitantka wykonała 6 recenzji dla 3 czasopism zagranicznych.

Pani dr inż. Joanna Kowalkowska przygotowała 57 doniesień naukowych na konferencje krajowe (27) i międzynarodowe (30), z czego 18 ukazało się w materiałach uwzględnionych w bazie Web of Science Core Collection. Z dokumentacji wynika, że dwadzieścia dziewięć razy (nie jak deklaruje 28) Habilitantka osobiście prezentowała uzyskane wyniki badań na konferencjach zarówno krajowych (14), jak i zagranicznych (15) (z czego 8 razy po uzyskaniu stopnia doktora). Siedemnaście razy (z czego 2 po uzyskaniu stopnia doktora) prezentowała wyniki swoich badań w formie doniesień ustnych. Habilitantka deklaruje brak wygłaszanych referatów plenarnych.

Pani dr inż. Joanna Kowalkowska brała udział w 2 projektach badawczych. W projekcie „GEBaHealth”, finansowanym ze środków MNiSW (nr N N404 0685 40), którego kierownikiem była Pani dr hab. Jolanta Czarnocińska z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pełniła funkcję wykonawcy. We współpracy z licznymi krajowymi instytucjami naukowymi realizowała ogólnopolski projekt badawczo-edukacyjny „ABC Zdrowego Żywienia (trzy edycje).

Co należy podkreślić Pani dr inż. Joanna Kowalkowska była wielokrotnie nagradzana nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie. Habilitantka w 2014 r. otrzymała nagrodę zespołową JM Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie za opublikowanie najlepszej książki z zakresu nauki o żywności. W 2014r. otrzymała nagrodę indywidualną III stopnia JM Rektora UWM w Olsztynie za osiągnięcia w dziedzinie organizacyjnej. Habilitantka za swoje osiągnięcia w dziedzinie naukowej (w 2015, 2016, 2017, 2019r.), jak również wyróżniające się publikacje naukowe (w 2020, 2021, 2022r.) otrzymywała nagrody zarówno indywidualne (2), jak i zespołowe (2). Pani dr inż. Joanna Kowalkowska otrzymała również nagrodę za wyróżniającą się rozprawę doktorską (2017 r.).

Podsumowując ocenę działalności naukowo-badawczej Kandydatki należy stwierdzić, że Jej osiągnięcia w tym zakresie zostały znacząco powiększone od czasu poprzedniego awansu. Drogę naukową Pani dr inż. Joanny Kowalkowskiej cechuje logiczna konsekwencja Jej wykształcenia akademickiego oraz realizacja zainteresowań. W mojej ocenie Habilitantka wykazuje aktywność naukową. Aktywność publikacyjną Kandydatki oceniam pozytywnie.

3.2 Ocena dorobku naukowo-badawczego z wyłączeniem osiągnięcia naukowego będącego podstawą wystąpienia o stopień doktora habilitowanego

Oceniając dorobek naukowo-badawczy należy zwrócić uwagę, że Pani dr inż. Joanna Kowalkowska rozwijała problematykę związaną z oceną sposobu żywienia. Działalność naukowo-badawcza Habilitantki od początku była związana z zespołem Pani prof. dr hab. Lidii Wądołowskiej z Katedry Żywienia Człowieka, Wydziału Nauki o Żywności, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Prace badawcze obejmują problematykę oceny sposobu żywienia i stanu odżywienia różnych grup ludności oraz ich uwarunkowań demograficznych, socjoekonomicznych i psychologicznych. Zainteresowania naukowo-badawcze Habilitantki dotyczyły dwóch głównych nurtów badawczych:

- ocenę sposobu żywienia, wiedzy żywieniowej, stylu życia i stanu odżywienia różnych grup ludności w kontekście uwarunkowań demograficznych i socjoekonomicznych oraz
- ocenę postaw względem żywności, żywienia i zdrowia w relacji do zachowań żywieniowych dziewcząt i młodych kobiet.

Główne obszary badawcze, na które Kandydatka zwróciła uwagę po uzyskaniu stopnia doktora stanowiły niejako kontynuację Jej zainteresowań.

Szeroki zakres prac badawczych związanych z oceną sposobu żywienia, nawyków żywieniowych, stanu odżywienia umożliwił Habilitantce podjęcie współpracy z Prof. Doutor Rui Poínhos z University of Porto (Portugalia), naukowcem mającym doświadczenie w badaniu potrzeby aprobaty społecznej w odniesieniu do zachowań żywieniowych. W wymienionej jednostce zrealizowała staż naukowy. Wg Habilitantki badania poświęcone temu zagadnieniu nie były prowadzone wcześniej w Polsce.

Drugim obszarem działalności naukowo-badawczej Habilitantki była ocena postaw względem żywności, żywienia i zdrowia w relacji do zachowań żywieniowych dziewcząt i młodych kobiet, co wiązało się z Jej udziałem w ogólnopolskim projekcie badawczym pt. „Zachowania żywieniowe dziewcząt i młodych kobiet jako czynnik ryzyka zaburzeń zdrowia – strategie ograniczania negatywnych konsekwencji zdrowotnych. Projekt GEBaHealth” (nr N N404 0685 40) był kierowany przez Panią dr hab. Jolantę Czarnocińską z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Autorka nie podaje, kto finansował te badania.

Wg Habilitantki upowszechnione wyniki badań dotyczące zależności między postawami a zachowanymi żywieniowymi młodych Polek mogą być przydatne w projektowaniu efektywnych programów profilaktyki żywieniowo-zdrowotnej.

Wyniki uzyskane z badań zostały opublikowane w postaci oryginalnych publikacji w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym oraz były prezentowane w postaci doniesień podczas konferencji naukowych. Dorobek badawczo-naukowy i publikacyjny Kandydatki dowodzi umiejętności samodzielnego planowania i prowadzenia badań przez Habilitantkę. Podkreślić należy również, że Jej prace mają charakter nie tylko naukowy, ale również aplikacyjny, ponieważ są w swojej istocie powiązane z żywieniem. Jej aktywność naukowa realizowana jest w więcej niż jednej uczelni czy instytucji naukowej. Współpracowała z badaczami z ośmiu ośrodków naukowych w Polsce: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Akademii Morskiej w Gdyni, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu – Filia w Białej Podlaskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz ze współpracownikami z macierzystej uczelni. Należy zaznaczyć, że każdy kolejny obszar zainteresowań Habilitantki stanowi poszerzenie Jej zainteresowań przy jednoczesnym pogłębianiu wiedzy.

3.3 Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą wystąpienia o stopień doktora habilitowanego

Zainteresowania naukowe Pani dr inż. Joanny Kowalkowskiej związane z aspektami metodycznymi oceny żywienia, w tym wszechstronną oceną jakości, opracowywaniem i doskonaleniem narzędzi badawczych (kwestionariuszy FFQ) zostały zwieńczone osiągnięciem naukowym. Tym osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego przez Panią dr inż. Joannę Kowalkowską jest cykl pięciu tematycznie powiązanych

publikacji pod zbiorczym tytułem „**Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia**”.

We wszystkich pracach Habilitantka jest pierwszym oraz korespondencyjnym autorem. Przedstawione prace opublikowane zostały w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym *Nutrients* latach 2013-2022. Nie jest jasne, dlaczego Habilitantka nie pokusiła się o publikacje w różnych czasopismach. Według listy *Journal Citation Reports* sumaryczny IF publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego wynosi 23,484, a naliczona zgodnie z rokiem opublikowania suma punktów wynosi 475. Swój udział w realizację poszczególnych prac Habilitantka oszacowała opisując wkład merytoryczny, a wymagane oświadczenia pozostałych współautorów potwierdzają również ich merytoryczny udział. Określenie wkładu każdego autora, w tym habilitanta, jest precyzyjne i tym samym umożliwia dokładną ocenę udziału i roli współautorów w powstaniu każdej pracy. Udział Kandydatki w powstaniu tych prac obejmował z reguły współudział w opracowaniu koncepcji i metodyki pracy, (w pracy **I.2.5.** udział był wiodący), udział w zbieraniu danych, udział w opracowaniu szablonu do wprowadzania i przeliczania danych, weryfikacji zbioru danych, wiodący udział w planowaniu i wykonaniu analizy statystycznej, graficznym opracowaniu wyników, przeglądzie literatury, współudział w interpretacji i dyskusji wyników, wiodący udział w wykonaniu czynności związanych z procesem publikacyjnym i dokonywaniu korekty manuskryptu na jego poszczególnych etapach. W dwóch pracach (**I.2.4.** oraz **I.2.5.**) Autorka brała udział w pozyskaniu funduszy. We wszystkich pracach Habilitantka brała udział w przygotowaniu i redagowaniu maszynopisu. W przypadku ocenianego Autoreferatu załączone oświadczenia oraz dane opisane w pojedynczych artykułach w rozdziałach „Author Contributions” jednak nie zawsze są jednobrzmiące. I tak np. w **publikacji I.2.2** opis określający wkład Habilitantki w Autoreferacie jest znacznie obszerniejszy niż w artykule. Oświadczenia te nie są więc spójne. W tekście **publikacji I.2.1** brak oświadczeń. W oświadczeniu do publikacji **I.2.5** Habilitantka deklaruje, że dokonywała korekty manuskryptu na jego poszczególnych etapach, co nie jest całkowicie zgodne z opisem w „Authors Contributions”. Zwracam szczególną uwagę, że każdorazowo oświadczenia umieszczone w artykule muszą być zgodne z oświadczeniami złożonymi przez pozostałych współautorów.

Celem naukowym osiągnięcia będącego podstawą do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego była ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności opracowanych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz możliwości zastosowania jakościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności do identyfikowania wzorów żywienia różnymi metodami.

Autorka sformułowała dwa cele szczegółowe:

1. ocena powtarzalności jakościowych i półilościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności (**I.2.2, I.2.3, I.2.5**) oraz ocena trafności i kalibracja półilościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności w odniesieniu do referencyjnej metody oceny żywienia (walidacja względna) (**I.2.1, I.2.5**);

2. ocena powtarzalności wzorów żywienia wyłonionych na podstawie danych uzyskanych za pomocą jakościowych kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności (I.2.2, I.2.3, I.2.4) i ocena zgodności wzorów żywienia wyłonionych różnymi metodami (I.2.4).

Przedstawiony cykl publikacji dostarczył wiedzy o jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności dostępnych w Polsce umożliwiających wszechstronną ocenę sposobu żywienia (165-itemFFQ®, SF-FFQ4PolishChildren®, KomPAN®, 72-item SQ-FFQ), co ma kluczowe znaczenie w wyborze przez krajowe i międzynarodowe zespoły badaczy odpowiedniego narzędzia do badań i rzetelności uzyskiwanych danych żywieniowych. Oceniono możliwość zastosowania jakościowych kwestionariuszy FFQ (SF-FFQ4PolishChildren®, KomPAN®) do identyfikowania wzorów żywienia, pozwalających na kompleksowe ujęcie charakterystycznych cech diety poszczególnych grup ludności i badanie ich związku ze zdrowiem.

Wyniki badań przedstawione w osiągnięciu naukowym pozwoliły na weryfikację postawionych hipotez. Wykazano dobrą jakość kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i ich przydatność do identyfikowania wzorów żywienia u dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Analizowane kwestionariusze FFQ charakteryzują się dobrą powtarzalnością (SF-FFQ4PolishChildren®, KomPAN®, 72-item SQ-FFQ) i akceptowalną trafnością (165-itemFFQ®, 72-item SQ-FFQ) stanowiąc narzędzia o odpowiedniej jakości do oceny żywienia docelowych grup ludności. Przystawiono różne metody korygowania wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety określonej na podstawie danych z półilościowych kwestionariuszy FFQ (165-itemFFQ®, 72-item SQ-FFQ), które w różnym stopniu zwiększyły trafność uzyskiwanych wyników. Najlepsze wyniki uzyskano dzięki zastosowaniu (wyznaczonych oddzielnie dla energii i poszczególnych składników pokarmowych) równań regresji umożliwiających innym badaczom m.in. zminimalizowanie przeszacowania wartości energetycznej i odżywczej zwyczajowej diety określonej przy użyciu kwestionariusza 165-itemFFQ®. Dane uzyskane przy użyciu jakościowych kwestionariuszy FFQ (SF-FFQ4PolishChildren®, KomPAN®) pozwalają na identyfikowanie różnymi metodami wzorów żywienia o dobrej powtarzalności i zgodności, co umożliwia stosowanie tych kwestionariuszy do charakteryzowania zwyczajowej diety za pomocą wzorów żywienia i kompleksowego badania zależności między dietą a zdrowiem u dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Upowszechnienie wyników badań dotyczących walidacji kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności w postaci cyklu publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe wpłynęło na dostrzeżenie i rosnące zainteresowanie polskimi kwestionariuszami FFQ jako efektywnymi narzędziami badawczymi o odpowiedniej jakości oraz ich stosowanie przez innych badaczy z Polski i świata w różnorodnych badaniach epidemiologicznych.

W mojej opinii prace przedstawione do oceny jednoznacznie przyczyniają się do wyjaśnienia tematyki. Uzyskane wyniki są bardzo dokładnie opisane. Skupiają się na wyjaśnieniu badanych zależności.

Pomimo kilku drobnych uwag pozytywnie oceniam przedstawione osiągnięcie. W mojej opinii przeprowadzone badania bez wątplenia uzupełniają istniejącą wiedzę. Należy podkreślić niezwykle staranne przygotowanie Autoreferatu.

Podsumowując ocenę osiągnięcia naukowego pt. „**Ocena jakości kwestionariuszy częstotliwości spożycia żywności i możliwości ich zastosowania do identyfikowania wzorów żywienia**” wskazanego jako podstawa ubiegania się przez Panią dr inż. Joannę Kowalkowską o stopień doktora habilitowanego stwierdzam, że Habilitantka wykonała prawidłowo zaplanowane badania. Przedstawiony cykl jest spójny tematycznie i w mojej opinii należy go ocenić pozytywnie. Autorka uzyskała interesujące wyniki o wartości naukowej i aplikacyjnej. Przeprowadzone badania umożliwiły postawienie istotnych wniosków, które stanowią dorobek Habilitantki oraz wskazują na Jej przygotowanie jako samodzielnego pracownika naukowo-badawczego. Poszczególne publikacje zebrane w jedną całość wniosły znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej: Technologia Żywności i Żywienia. Należy podkreślić znaczącą rolę Habilitantki. Uważam, że powyższe prace wzbogacają także istniejący stan wiedzy.

Wniosek końcowy

W związku z pozytywną oceną osiągnięć naukowo-badawczych, a także pozytywną oceną całokształtu dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego, jak również osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie technologia żywności i żywienia stwierdzam, że spełnione są przez Panią dr inż. Joannę Kowalkowską wymogi określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742. ze zm.).

